

Izšla vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

Uredništvo in upravljalni prostor:
2657 S. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4004

LETO—YEAR XXII

Cena lista
je \$6.00

Entered as second-class matter January 24, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 21. februarja (Feb. 21), 1929.

Subscription \$6.00
Yearly

STEV.—NUMBER 44

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Woll v vlogi zagovornika visoke carine

Menil je, da se ne interesira za dobrobit konsumentov.

Washington, D. C. — Matthew Woll je nastopil kot legatski agent International Allied Printing Trades Association pred kongresnim odsekom in priporočil povišanje tarifa posebej za biblijo in knjige za otroke. Ko je s tem končal, je na priči priporočiti, da se tarif poveča za vsa ameriška industrija.

Matthew Woll je aktivni predsednik Narodne civilne federacije, to je podjetniške organizacije, in podpredsednik Ameriške delavske federacije. V krogih ameriškega organiziranega delavstva so z njim, ko so izvedeli, da je Woll nastopil kot zagovornik za povišanje tarifa.

Kongresnik Rainey iz Illinoisa in Hull iz Tennesseja sta izpraševala Wolla. Ta vprašanja mu niso bila prav malo všeč. Rainey je hotel izvedeti od Wolla, ako niso konzumenti opravičeni do biblije, ki je poceni.

"Jaz se ne zanimam za cene, ki jih plača konzument," je odgovoril Woll.

"Tako pravijo tudi drugi, ki pridejo sem," je menil kongresnik Rainey.

"Kako vi opravljate zahtevo a povišanjem tarifa na knjige za petnajet odstotkov, ko vendar izvozimo več knjig kot jih uvozimo," je vprašal kongresnik Hull.

Woll je rekel, da ta fakt ni prav nič važen, ampak tujezemskim tovarnarjem ne sme biti dovoljeno znižavati ameriške mezdne mere. Hull je Wolla tako ugnal v kot, da je moral končno priznati, ako se ne dovoli nekaj tujezemskega blaga v Ameriko brez carine, da mora prenehati trgovina s tujezemstvom.

Hull je povzročil republikanski večini veliko skrb, ki je dokazal, da je samo ena petina ameriških delavcev zaposlena v industrijah, ki uživajo visoko prejemno carino. Val delavci, ki prejema dobro mezo, so pa zaposleni v industrijah, ki ne uživajo tarifne zaštite.

KITAJSKI PERIČNIKI ZMAGALI V SAN FRANCISCO.

Toda delavnik je še vneeno izredno dolg.

San Francisco, Cal. — Stavka kitajskih peričnikov za znižanje delavnega časa je končala za stvarkarje s kompromisom. Peričniki bodo delali sedaj ob sobotah po enajst ur, ob torkih pa še vedno po sedemnajst ur.

Ekonomski konferenca male entente.

Bukarešta, 19. febr. — Danes je bila tu otvorjena ekonomska konferenca zastopnikov Jugoslavije, Čehoslovakije in Romunije. Namen konference je, da odstrani nekatere carinske plovote in olajša gospodarske razmere. Ekonomski so mnenja, da te tri države tvorijo ekonomsko enoto in bi lahko kmalu podvojile svoje narodno bogastvo, če bi imele gospodarsko unijo. Toda ekstremne nacionalistične strasti delajo vse mogoče, da bi konferenca je obojena na flasko.

Policijski morilci rudarja v Penni obtoženi.

Pittsburgh, Pa. — W. L. Lynter, Harold Watts in Frank Slapacka, trije premogovno-železniški policisti, ki so 10. februarja osuvali do smrti rudarja Berceveskeja, morajo po zaključku koronerake porote ostati v zaporu in veleporota jih mora obtožiti umora.

Konferenca glede novega koledarja.

Zeneva, 20. febr. — Prihodnje leto se vrši pod direkijo Lige narodov mednarodna konferenca za revizijo koledarja.

Smernice kanadske unije železničarjev

Namen organizacije je obdržati se zunaj vsake zunanje kontrole in organizirati delavce politično in strokovno.

Ottawa, Kanada. — Predsednik neodvisne Kanadske bratovščine železničarjev ualubencev A. R. Mosher je razvil program in smernice to organizacijo.

Mosher pravi, da je namen te organizacije združiti in organizirati vse železničarje v Kanadi, tako, da bo ta organizacija brez vseh zunanjih vplivov in kontrole. Bratovščina bo najprvo skušala izboljšati delavne in mesečne razmere železničarjev. Ščitila bo ekonomske in socialne interese železničarjev. Bratovščina sili na demokratičnih principih. V svojih pravih ima zastopstvo, referendum in odločilo in še druga sredstva, tako da je organizacija pod kontrolo članov organizacije.

Da se izvedejo cilji in namen organizacije, bo podpirala gibanje za strokovno in politično organiziranje delavcev. Skušala bo delavcem predložiti sedanjí gospodarski sistem v taki luči, da ga bodo razumeli. Organizacija ima svoj list in poleg tega departiment za študije. List izhaja pod imenom "The Canadian Railroad Employees' Monthly."

Lopa ilustracija šikaste poltelje

Obtožba, da so policaji postrelili sedem butlegarjev, se vzdržuje.

Chicago, Ill. — Najnovejša poročila v zvezi s preiskavo o umoru sedmih mož v butlegarski garaži pri Lincolnu parku so:

Moranova ganga je ukradla nekemu policajcu žganje in pivo v vrednosti \$12,000 — in to je povzročilo masakr s strojnico. Dotični policaj je partner gostilničarja, ki toči pijačo v nekem lokalno severozapadno od mesta. Pijačo sta dovažala iz Detroita. Moranovi gangarji se pred tremi tedni zajeli truk s pijačo na cesti in ga odpeljali v svojo garažo. To je policaja tako razkačilo, da je organiziral kazensko ekspedicijo in jo izvršil do plicice. Morlici so bili pravi policaji in policajski avto, v katerem so prišli in odšli, je bil pravi policajski avto.

Policijski komisar Russell je dejal v torek zvečer, da on ne ve nič, da so policaji krivi, a tudi ne ve, da niso krivi. Teorija, da so policaji zapleteni, še ni ovržena.

Manj kot 9000 bogatinov v Franciji.

Pariz, 19. febr. — Iz letnega poročila finančnega ministra je razvidno, da je v Franciji samo 6510 oseb, ki imajo več kakor po \$40,000 letnih dohodkov. Polovico vsega dohodninskega davka plačuje 8199 oseb, ki imajo več kot po \$12,000 letnih dohodkov. Končno je na davkoplačni listi milijon in četrto oseb, ki zaslužijo od \$400 do \$800 letno. Teh je več kakor vseh drugih osem kategorij skupaj.

Krim pokopan pod snegom.

Moskva, 20. febr. — Silen snežen vihar v južni Rusiji je pokril Krim z debelim snegom. Zameti so ponekod 16 čevljev visoki. Vse železniški promet je ustavljen.

Berlin, 20. febr. — Val mraza pod ničlo se je obnovil v Nemčiji. Včeraj je na Bavarskem in v Porurju zmrznilo 40 oseb, največ otrok v nezakurjenih stanovanjih.

Španski diktator odobril Kelloggov pakt.

Madrid, 20. febr. — General Primo de Rivera je včeraj ratificiral Kelloggov protivojni pakt in kraj Alfonso ga je podpisal.

LA FOLLETTOVO RESOLUCIJO POKOPLJEJO

V sedanjem kongresu se najbrj prav nič ne ukrene glede resolucije.

Washington, D. C. — Senatorji so prebrali, da jim še ne bo treba stopiti pred volilce in odgovarjati na vprašanja, zakaj so tako brezbržni glede vprašanj, ki gredo mar meznim delavcem. La Follettova resolucija, ki jo je senat že sprejel in ki ima opraviti z brezposelnostjo in varosti za brezposelnost, še vedno počiva neke v odseku za poduk in delo. In kakor znamenja kažejo se ne bo prav nič zgodilo v tem kongresnem zasedanju glede brezposelnosti in njenih vzrokov.

Senator Couzens iz Michigana se je udeležil vseh odsekovih sej, ki so imele opraviti s tem vprašanjem. Senator Tyson iz Tennesseja, premogovniški in železarski podjetnik, je bil navzoč pri vseh sejah. Senator Walsh iz Massachusettsa je pristavil vprašanje, kako je prišlo do tega, da je v samo par ur. Senator Phipps iz države Colorado, trustovski jeklarski magnat in bivši predsednik tega odseka, je bil na seji neko jutro. Senatorji Borah, Metcalf, Bingham, Gillett in Copeland se pa sploh na sejah še prikazali niso. Senator Shephard iz Teksasa je bil navzoč tudi samo na eni seji.

Zdaj senator Couzens, ki je predsednik tega odseka, izdeluje poročilo na podlagi izpovedi prič, ki jih je sam slišal.

Kako so pričali ekonomičarji, podjetniki in William Green, predsednik Ameriške delavske federacije? Kako mislijo ti o vzrokih, ki povzročajo brezposelnost?

Prvič. Odgovornost, da delavci dela, odpade na podjetnike veliko bolj kot pa na vlado. Zato se zdaj napravi moralni apel na podjetnike, da zaposlijo svoje delavce. Po mnenju Couzensa morajo podjetniki imeti vest, ako jo nimajo, se mora razviti v njih, da zaposlijo delavce skozi vse leto.

Profesor John R. Commons je pripovedoval svojim konservativnim poslušalcem, da je socialno zavarovanje, kot ga uvaajo evropske vlade, globa za vestne podjetnike, ki morajo konkurirati z brezvestnim podjetnikom, ki se ne briga za postavke. Commons je priporočal, da naj podjetniki zavarujejo delavce za čas, ki ga sami določijo, in skoraj na ta način, kot so delavci zdaj zavarovani zoper poškodbe.

Posvane priče so večinoma zastopale podjetja, pri katerih so delavci skoraj stalno zaposleni. Bili so zaslišani zastopniki železnice, jeklarske in krojaške industrije ter industrije za konzerviranje živil. Zaslišani so bili tudi zastopniki brezplačnih delavskih posredovalnic in izkazalo se je, da bodo brezplačne posredovalnice za delo služile samo za politično patronažo, dokler ne bodo strogo uvedena pravila za civilno službo.

Senatorji, ki se niso udeležili odsekovih sej, izjavljajo, da so imeli bolj važna opravila. S tem so odgovorili sitnežem, ki jih nadlegujejo z vprašanji, zakaj niso prisostvovali sejam, ko se je reševalo vprašanje brezposelnosti, ki je življenjskega pomena za delavce.

Eksekutiva A. F. of L. zahteva reforme.

Miami, Fla. — Eksekutiva Ameriške delavske federacije, ki tukaj zbora, ima v načrtu zahtevo, da zvezna vlada ustanovi biro za brezposelne delavce, čigar naloga bi bila, da redno publicira vse zanesljive informacije glede iskanja dela. Eksekutiva tudi napoveduje boj delodajalcem, ki odlašajo stare delavce, oziroma počejo upoševati delavce, ki prekorajajo 40. leto.

Trockij dobi zavetje v nemški republiki

Stalinovi komunisti nasprotujejo, toda socialisti hočejo, da je Nemčija nov politični azil za izgnance iz vseh dežel.

Berlin, 20. febr. — V političnih krogih Nemčije je zdaj v toku zanimiv konflikt glede vprašanja, če se Leon Trockij sme ali ne sme nastaniti na nemških tleh. Trockij se je pred dvema dnevoma obrnil na Paula Loebeja, socialističnega prezidenta nemške zbornice, naj mu izposluje dovoljenje za prihod v Nemčijo.

Kolikor je do danes znano, nima nemška vlada nič proti temu, če pride sem Trockijeva žena s sinom, toda glede Trockija se še obotavlja. Ako Trockij obljubi, da se bo ogibal vsake politične aktivnosti, mu dovoli. Vlada ne bi rada imela nobenih sitnosti s sovjeti.

Stalinova frakcija nemške komunistične stranke, ki je v divjem boju a Trockijevu frakcijo, nasprotuje dovoljenju azila, na drugi strani pa je socialistična stranka napela vse sile, da se Trockiju dovoli azil. Socialisti zagovarjajo načelo, da demokracija mora imeti odprta vrata političnim izgnancem ne glede na to, kdo in kaj so. Ker se vse dešle, tudi Svica a svojo staro tradicijo svobodnega azila, po vojni pogasile ta princip, naj ga osvobodi Nemčija.

Trockij je sporočil Hugo Urbahnsu, voditelju trockistične frakcije v Nemčiji, da ne misli na nobeno politiko ali propagando; on je bolan in bi rad šel v miren kraj, kjer bi počival in se zdravil.

Senat posodil kazni za motre grobnice

Prodajalci pišave postavljene v kategorijo roparjev in morilcev.

Washington, D. C. — Senat je v torek sprejel Jonesovo predlogo glede poostrenih kazni za kršitelje prohibicijskega zakona. 65 glasov proti 18. Maksimalne kazni je zdaj pet let zapora ali \$10,000 globe ali oboje. Nijša zbornica ima še besedo o predlogu.

Ljuta debata o predlogu je trajala tri dni. Glavna govornika sta bila Jim Reed in Borah. Prvi je pobiljal prohibicijo kakor še nikdar noben zakonodajalec pred njim. Rekel je, da prohibicija tira Ameriko nazaj v srednjeveški barbarizem in konec bo druga civilna vojna. Borah je pa grmel za "enforcement", z vsemi sredstvi, dokler ne izgrine zadnja kaplja opojne pijače iz dežele.

Prva električna eksekucija v Chicagu.

Chicago. — V noči od ponedeljka na torek je bila v čikaški okrajni ječi izvršena prva eksekucija na električnem stolu. Dva fantiča, Anthony Greco in Charles Walz — prvi 19 in drugi 18 let star — sta bila usmrčena radi umora policaja. Eksekucija je bila izvršena s običajnimi barbarskimi ceremonijami — smrti na procesiji a duhovnom in krstifiksom — in gledalo jo je 60 oseb.

130 let stari Albaner poročil 20-letno dekle.

Belgrad, 20. febr. — Belgradski listi so prejeli vest iz Drača, da je Juredin Lame, ki je star 130 let, poročil dvajsetletno dekle v Malakstri blizu Valone v Albaniji.

Zastoj na reparacijski konferenci.

Pariz, 20. febr. — Konferenca med Nemčijo, zavezniki in Združenimi državami glede revizije vojnoškodninske pogodbe je prišla v zastoj. Najhušji konflikt je med Nemci in Francozi.

LISTI ZAHTEVAJO ODPRAVO KOZAŠTVA

Neki dnevnik izjavlja, da ni bilo kozaštva drugega kot madež na zgodovini države.

Pittsburgh, Pa. — Pritiaki za odpravo premogovne in železarske policije v Pennsylvaniji postaja večji zaradi umora rudarja John Barkoskega v Imperialu.

Dnevnik "The Sun Telegraph" pravi v postvu za odpravo kozaštva v Pennsylvaniji med rudarjem, da naj v tej stvari ne vodio le fakti Barkoskijeve afere, ampak vodi naj ves rekord o tej neizrečni organizaciji. Nikdar ni bila ta organizacija še kaj drugega, kot madež v zgodovini države. Tudi dnevnik "Pittsburgh Press" zahteva, da se ta sistem odpravi in dodaja, da je bil zakon vabilo za ustanovitev voljnega pobojništva ob vsakem času.

Državni pravdnik Gardner izjavlja, da država lahko dokaže, da je bil namen umoriti Barkoskega in zato bo zahtevala, da se obtoženci priznajo krivim umoru prve vrste. Trije policaji — protistaka H. P. Watts in Frank Slapakis in lajtnant W. J. Lyster — se nahajajo v okrajni ječi in so obtoženi umora.

Državni poslanec M. A. Musmanno je dejal potem, ko je osebno preiskal zločin o tepenju John Barkoskega, da noben plačalec ne more tako živo opisati silovost kozakov, kot se jo pred menoj rasvile priče, ki so videli to silovost. Ta poslanec predloži legislaturi predlogo za odpravo premogovne in železarske policije.

Barkoski je bil zaposlen po noči v zimskih mesecih pri Pittsburgh Coal kompaniji. On zapuščal ženo in štiri otroke. Kompanijski uradniki se trudijo potlačiti ta dogodek.

ORGANIZACIJA I. W. W. OŽIVELA V NEW ORLEANSU.

Pričela je a svojo aktivnostjo na ladjah.

New Orleans, La. — Organizacija I.W.W. je zopet odvela svoje delovanje v tujaknjem mestu med pomorskim delavci. Njeni zastopniki obiščejo vsako ladjo, ki pripelje v pristan. Članstvo je zopet tako močno, kot je bilo pred stavko.

Ameriški kapitalisti v Moskvi.

Moskva, 19. febr. — Kaandrov, predsednik odbora za koncesije, poroča, da so v teku pogajanja z več ameriškimi kapitalisti v svrhu zgradnje raznih javnih naprav v Rusiji, ki bodo stale dvajset milijonov dolarjev.

Požar v šoli.

Minneapolis, Minn., 19. febr. — Pet gasilcev je dobilo težke poškodbe pri rešilnem delu, ko je nastal ogenj v poslopju, v katerem so stanovali dijakinje državne univerze. Poslopje je pogorelo do tal in škoda se ceni na sto tisoč dolarjev.

Zapiamba opojnih pijav.

New York City. — Prohibicijski uradniki so v torek zaplenili na parniku Coahama County, ki je pripil iz Antverpna, opojne pijače v vrednosti \$150,000. Kapitan parnika in več drugih je bilo pridržanih za zaslišanje.

Fašisti mečejo profesorje na cesto.

Rim, 20. febr. — Augusto Turati, generalni tajnik fašistične stranke, je odredil kampanjo za pofašistiranje vseučilišč v Italiji. Val profesorji, ki še niso sprejeli fašizma, morajo iti iz službe.

Rudar ubit.

Vincennes, Ind., 19. febr. — William Benedict je bil včeraj ubit v premogovniku v Bicknellu, ko je padla nanj piast kamena.

Španski klerikalci kažejo rogo papežu

Nočejo ališati, da bi Italija vodila katoliški svet, ker Španija je tudi "katoliška velesila."

Madrid, 20. febr. — Španski katoliški krogi protestirajo proti fašističnemu tolmačenju vaticanskega pakta s Italijo. Jeri jih, ker Mussolinijev tisk bahavo izjavlja, da bo zdaj Italija na čelu katoliškega sveta kot "prva katoliška velesila."

Španskim klerikalcem se tudi zelo malo dopade papeževa izjava, da je "sam Bog poslal Italiji Mussolinija," ki je sklenil mir a cerkvijo. Španski katoliški listi se aklicujejo na razne članke v vaticanskem organu "Osservatore Romano" iz zadnjega leta, v katerih je bila izražena opozicija proti fašizmu in proti fašističnemu pojmovanju države, pa zdaj vprašujejo sveto stolico, kdaj je cerkev naredila kompromis a fašizmom, da se danes pusti izrabljati v imperialistične svrhe fašistov.

"Jasno je, da je vaticanski pakt toliko vreden, kolikor hočejo oni, ki so ga podpisali, da bo vreden. Teško je povedati, kdo je pridobil in kdo je na izgubl," piše "Imperial."

Rim, 20. febr. — Papeško glasilo "Osservatore Romano" je zdaj zapleteno v srdito polemiko s francoskimi časopisi, ki očitajo papežu, da je kapituliral pred Mussolinijem. Glasilo odgovarja, da ni bilo nobenega poraza.

Vatikan je včeraj umaknil svojo prepoved glede Rotary klubov, katere je zadnji teden rasglašal za nekatoliške. Pod pritiskom vplivnih Američanov je Vatikan danes mnenja, da Rotary klubi ne ovirajo nobene vere, zato lahko eksistirajo v Italiji.

Vatikan se tudi bavi v vprašanju nove armade. Stara švicarska garda, ki šteje 350 mož in katero so rabili le za ceremonije, bo zdaj premajhna. Glede uvedbe lastnega denarja in poštih znamk ni še nič gotovega.

NESREČA NA KRIŽIŠČU.

Dve osebi ubiti.

Hammond, Ind., 19. febr. — Vlak Nickel Plate železnice je na bližnjem križišču sadel v avto in ga nesel miljo daleč, predno se je ustavil. V avtu sta bila George Reitman in Magnus Olson, katerih trupla so bila popolnoma raztrgana, ko so ju izveliki izpod lokomotive.

Vladi Anglije in Francije na robu padca.

London, 20. febr. — Baldwinova vlada bi bila akoraj porazena včeraj v zbornici radi vprašanja odškodnine Anglijem, ki so izgubili premoženja v Svobodni irski državi. Toriji sami so se spuntali, ko je vlada hotela omejiti odškodnino in Baldwin je hitro umaknil predlog, da ni prišlo do glasovanja.

Pariz, 20. febr. — Poincare je včeraj dobil le šest glasov večine, ko je zahteval zaupnico a parlamenta. Šlo je radi sodnijske reforme. Premijer je bil zelo poparjen, ko je videl tako veliko opozicijo v tem slučaju.

97-letni starček samomorilec.

Asbury Park, N. J. — Dr. Edwin Pue Turner Rows Onslow Osbaldeston, veteran krimake vojne s belo brado, ki je živel 97 let se je 18. t. m. ustrelil. Pustil je listek a naročnikom, da morajo njegovo truplo upeseliti in pri pogrebu ne sme biti nikakršnih "žalnih komedij", ni pa vedel vzroka, zakaj si je vzjel življenje. Mož ima za seboj zelo pisano zgodovino. Bil je velik avanturist in prepotoval je ves svet.

Nemčija dala pristo porabo pri stanlišč Čehom.

Praga, 20. febr. — Nemčija in Čehoslovakija sta sklenili pogodbo, na podlagi katere ima Čehoslovakija svobodno porabo pri stanlišč v Hamburgu in Stettinu.

Vesti iz Jugoslavije

KONDUKTER, KI USPAVA IN OROPA POTNIKE.

(Izvirno.)
Beograd, 24. jan. 1929.
Včas se dogode pri nas reči, o katerih potem napišejo novinarji v časopise: "Prav po ameriško" ali "Prav po ameriško". So to povečini slabe stvari, izpeljane z ameriško prefriganostjo. O čem dobrem se nikdar niso zapisali: "Prav po ameriško", menda radi tega, ker se pri nas zgodi zelo malo dobrega. In ker se pri nas ne mara nikdo ničesar naučiti od Amerike, kar ima dobrega, kar brez dvoma ima. (Ko so nam sv. trije kralji prinesli nov režim, ni nihče napisal: Prav po ameriško.)
Tak slučaj, o katerem so zapisali spet, da je prav ameriškega značaja, se je zgodil te dni v Beogradu. Zgodba o konduktu ekspresnega vlaka, ki je na zvit način oropal potnike.
Že tri mesece se ponavljajo velike in manjše tatvine na ekspresu Carigrad-Berlin, ki vozi preko Beograda. Potniki so bili v spanju okradeni in manjkala je vsaka sled za storilec. Včeraj je pripeljal spet v Beograd ekspresni vlak. Ko so potniki izstopali iz vlaka, je zapazil neki detektiv, da neki potnik v nekem kupeju spi. Vstopil je v vagon in pričel buditi potnika. Le s težavo se je prebudil, kakor po dolgem težkem spanju. Vprašali so ga po imenu, ni mogel odgovoriti prvi hip, tako ves v spanju je še bil. Prenesli so ga v čakalnico — sam ni mogel hoditi, ob vsi moči ga je pripravil spanec — kjer se je malo zavele, zlasti se v tako trdno spanje, da ni čutil, da je vlak dospel v Beograd.
V tem pogovoru je začel stikati po svojih žepih. Pričel je jecljati, iskal nečesa po vseh žepih, tipal, buljil oči. Nazadnje resigniran izreče: "Okradli so me. Imel sem s sabo mnogo pengov (madžarskega denarja), revolver in lepe usnjene rokavice, vse to so mi ukradli."
Ko je zvedel o tem dospeli šef postajne policije Lazarevič, je takoj povprašal, kdo je sprevednik tega vlaka. Zakaj on je že dolgo sumil nekega sprevednika Džurdževića, da je on vpleten v te tatvine, ker se pojavljajo vedno, kadar je on v službi. Zato so kaj začeli paziti nanj. Džurdžević bi se moral po kratkem odmoru vrniti z vlakom, ki pelje v nasprotni smeri in so radi tega počakali, da ga primejo šele zadnji hip pred odhodom vlaka, češ, takrat bo imel gotovo te stvari pri sebi, ako je res on tat. In malo pred odhodom vlaka so ga poklicali in zasliševali. Dognali so, da je on res druge sopotnike iz istega kupeja, kjer se je nahajal okradeni, povabil v drugi kupej, češ, tam je zrak bolj čist. To je policiji potrjevalo sum, a dokaz je niso imeli. Džurdžević pa je bil tudi previden. Skozi hlače je neopaženo spustil majhen zavitek na tla. Šele ko je že vstopil na odhajajoči vlak, je detektiv zapazil zavojček, ga brzo odprl, našel v njem rokavice in revolver, lasti čistke. Vsem je bilo jasno, da je storilec Džurdžević. Detektiv je skočil brzo za Džurdževićem na vlak, ki se je že premikal, zahteval energično od Džurdževića denar, ki ga je ukradel in ki ga je storilec tudi koj izvelkel iz žepa in dejal: "Evo — tu je, a molči." In ker so predpisi taki, da železniškega osebja ne smeš aretirati brez navzočnosti in dovoljenja šefa postaje, je detektiv skočil brzo iz vlaka in prijavil vso zadevo. Telefonirali so za vlakom v Palanko, naj aretirajo Džurdževića, kar se je v Palanki tudi zgodilo. Tatu bodo prepejli v Beograd.
Znano je sedaj, da je Džurdžević gotovo izvrševal vse tatvine na tem ekspresu. Narkotiziral je potnike in jih speč okradel. Zdjaj zbirajo podatke o vseh tatvinah zadnjih mesecev, ki bi jih utegnili biti deležni Džurdžević.

zlasti po knjigi "1903", kjer opisuje atentat na Obrenovića. Ta pa zdaj prekljuje, češ, da je zlagano, da bi se on sploh kedaj prijavil za zagovornika Račiću. Tudi drugi zanikava.

Beleške z vseh strani države.
Beograd bo dobil poleg zvezdarne v kratkem tudi krematorij. Osnovali so društvo "Ogenj", ki si je postavilo za cilj, da zgradi Beograščanom modern krematorij. Zaposlili so merodajne oblasti za dovoljenje za zgraditev krematorija in jim bodo brkone tudi dovolili. Trdijo, da je v Beogradu najmanj 10.000 pristašev sežiganja trupel, kljub temu da se kakor katoliška tudi pravoslavne cerkve odreka vsakih ceremonij pri sežiganju vernikov, ker smatra to za pregreho. V Ljubljani bi dvignili velik kraval klerikaleci, če bi tudi tu ljudje začeli z mislijo na krematorij. Ja, kaj takega — sam bogoslovje je prišel med naše verno ljudstvo — bi dejali.

V gozdu blizu Lukovice so našli truplo okrog 50 let starega možkega. Mož je najbrže zmurnil. Našli niso pri njem nobenih izkazil, da bi lahko ugotovili njegovo identiteto. Ležal je že kakih 10 dni v gozdu in so ga že začele živali, ki so mu razgrizle že roke in prsa.

Zvon ukradli. — Silno spoštujemo v Varaždinu dvojce svetnikov, h katerima se ljudje nadejno obračajo: sv. Fabijan in sv. Sebastijan. Tema dvema svetnikoma so pred sto leti sezidali lepo cerkev in vsako leto jih ob "žegnanju" silno častijo s procesijo itd. Ko so letos na predvečer godu dne 19. t. m. priredili običajno procesijo, je cerkvenik hotel zvoniti. Ko pa je potegnil za vrv, je videl, da je vrv prazna, da ni zvona. Ukradel ga je bil nekdo. Vse mesto je silno pokonci in ga iskalo, zvona in tatove. Našli so ga nazadnje v Zagrebu v livarni, kamor sta ga prodala dva zlikovca, ki sta zvon snela z lin. To je omadeževanje cerkve, ko pa so v vojni iz zvonov vili valjave topove, je bilo to domoljubno delo ... Dvojna moral ...

Smrtina kosa. Umrli sta Marija Schöber iz Ljubljane in Terezija Senica iz Domalja. — Umrli so v Ljubljanski bolnici Anton Osolin, posestnik iz St. Vida pri Lukovici. V Rožni dolini je umrla Julija Teranova, soproga delovodje. — V Megojini pri Grižah je umrl gostilničar in posestnik Ivan Travner. — V Ljubljani je umrla Marija Bilenčeva v starosti 80 let. — V splošni bolnici v Ljubljani je umrl čevljarški mojster Josip Čertalič v starosti 54 let. — Pokojnik zapuščal vdovo s štirimi nepreskrbljenimi otroci. — V Ljubljani je umrla Tončka Vranova, rojena Grmekova, soproga zvalčnika drž. železnice. — Pokojnica zapuščala soproga, enega sina in hčerko. — V Sodražici je v starosti 42 let umrla Marija Oberstarjeva, rojena Kozinova, soproga industričarja v Sodražici. — V Mariboru je umrla v 64 letu v starosti Frančiška Weber, žena nadučitelja v p. g. Valentini na Webra.

Zvonimir Rogoz, igralec ljubljanske drame, gostuje dne 25. januarja t. l. v praškem gledališču v vlogi kneza Miškina v dramatičnej Dostojevskega romana "Idiot". Dramatizacijo je priredil pokojni režiser ljubljanske drame, ruski emigrant Putjata za ljubljansko gledališče. Praški časopis so temu gostovanju posvetili cele članke.

DEROITSKA NASELJINA ZA SPOMENIK CANKARJU.
(Nadaljevanje z 2. strani.)
Predsednik, Anton Jurca, 13646 Thomson Ave., Detroit, Michigan. Tajnica, Mary Rant, Colson Ave., Fordson, Mich.
(Apeliramo tudi na odbore za Cankarjev spomenik na Slovenskem, da se združijo in napravijo definitivni sklep, kaj naj se postavi spomenik: Ali na Vrhnik, kjer je bil Ivan Cankar rojen, ali v Ljubljani, kjer je umrl, in kjer je središče slovenskega kulturnega udejstvovanja.)

Skrbna mati in srednja šola.
"Te le srednje šole pa res silno pohujšujejo otroke, kar nič kaj rada ne polijam svojega fanta v šolo. Pomislite, te dni jim je profesor razlagal, da ima neka hipotenuza razmerje z dvema kadetoma! Kaj takega ..."

George Washington — vojskovodja in državnik

V svetu zgodovine je večali-manj vseeno, da-li je bil George Washington (rojen 22. feb. 1732, umrl 1. 1799), oni svetec, kakršnim so ga predstavili nekateri izmed njegovih življenjespisev, epična pojava, pridvigljena iz ozadja junaške dobe, ali pa izreden človek mesa in kosti, bogat posestnik in lastnik sužnjev, ki se je spremenil v vojskovodjo in državnika tekom ameriške revolucije, iz katere so se porodile Združene države. Kar je važno je to, da dandanes, pol-druge stoletje po revoluciji, se narod Združenih držav še vedno drži nekaterih osnovnih načel in političnih smeri, začutih od prvega predsednika Združenih držav, češ, da predstavljajo najvišjo modrost ameriškega državljanstva.

Za Washingtonovih časov se je trinajstletna izvirnih kolonij razprostrala nepretrgoma od Maine do Floride. Britanske posesti v Kanadi so tvorile, kakor danes, severno mejo, ali na zapadu je reka Mississippi tvorila mejo s takozvano Louisiano, ki je bila tedaj španska. Prebivalstvo kolonij je bilo malo, čez dva milijona duš (v letu 1765) in četrtina so bili črni sužnji. Največ prebivalcev je imela Virginia, za njo sta prihajala po prebivalstvu Massachusetts in Pennsylvania. Velikih mest ni bilo. Philadelphia s prebivalstvom približno 25.000 ljudi je bila največje mesto. Boston je imel kakih 15.000 in New York približno 12.000 prebivalcev.

L. 1760 približno ena tretjina kolonistov je obstajala od tujerodcev, večino angleških priseljencev. V New Englandu 98 od sto prebivalstva so tvorili Angličani ali ljudje čistega angleškega pokoljenja. Holandska narodnost je bila jaka v New Yorku in Nemce je bilo mnogo v Pennsylvaniji, ali tudi tukaj prevladovali so ljudje angleškega izvora. Skupna tradicija, skupni jezik in skupne pritožbe proti angleški kroni — pritožbe gospodarske in politične narave — se spajale kolonije v borbi za neodvisnost.

Washington — vojskovodja. Revolucionarna vojna je trajala skoraj šest let in večkrat je Washingtonu pretil poraz in razpad njegove vojske. Ko je vojna izbruhnila, niso kolonije imele ni orožja ni streliva ni denarja za njihov nakup ali za plače vojakov. Kontinentalni kongres je bil vlada za silo in je bil brez velike avtoritete. Vojaki so se udinjali za kratko dobo, za tri ali štiri mesece, in se zopet vračali na svoje farme. Dostikrat je bil Washington prisiljen razpustiti del vojske in nabrati drugo vojsko kar pred sovražnikom. Tekom osemnajstih mesecev je Washingtonova vojska doživela le poraze in nesreče. Prezimoval je v i. 1777 pri Valley Forge a sestrano in trpečno vojsko ginjavajoče slave. Končno pa se je izkazal silajnim strategom a svojim manevriranjem in uhajanjem bitke, dokler ni bil pripravljen za to. Znal je uporabljati nasvete sposobnih inozemskih vojskovodij, ki so prišli pomagat borilec za svobodo — Rochambeau in Lafayette iz Francije, von Steuben iz Nemčije, Pulaski in Kosciuszko iz Poljske. In v oktobru leta 1781 je obkolil glavno britansko vojsko pri Yorktownu ter prisilil sovražnega poveljnika Lord Cornwallisa, da se mu poda. Revolucija in neodvisnost sta zmaga ona dne.

Washington kot predsednik Združenih držav. — Konstitucionalna konvencija se je leta 1787 sestala v Philadelphiji in enoglasno izvolila George Washingtona prvim predsednikom neodvisne republike Združenih držav. Takva vladavina je bila nekaj novega na svetu, trebalo je gaziti pot, pokazati, da-li je demokratska republika sploh mogoča, poravnati nasprotujoča naziranja — in v vsem tem je Washington pokazal svojo neizmisljivo sodbo. Izbral si je za svoj kabinet vodje nasprotujočih si političnih naziranj — imel je v svojem kabinetu oba, Hamiltona in Jeffersona, zastopnika federalistov, ki so zagovarjali strogo centralistično vladno, oziboma zastopnika anti-federalistov, ki je pred vsem zagovarjal program socialne pravičnosti in široke politične demokracije.

Upravljal je dežele, ki je bila ravno poskusila svo trpkost dolge vojne, je Washington zagovarjal mirovno politiko tudi proti največjim izzivom, ko je Francija pozvala Washingtona na pomoč proti Angleški in ko so Angličani ustavljali ameriške ladije in odvajali ameriške mornarje, češ da so deseterterji iz britanske mornarice.

"Dvajset let miru," trdil je Washington, "s takim porastkom prebivalstva in bogatstva, kot ga imamo pravico pričakovati, bo v oglede naše oddaljenosti od prepričanih se velesil bržkone nas spravilo v stan, da bomo mogli kljubovati vsem silam na svetu."

Bil je ponovno izvoljen predsednikom. Bi ga bili tudi tretji, ali je odločno odklonil in se umaknil v privatno življenje. V svoji slovit "slovesni poslanici" je začrtal smeri bodoče politike Amerike. Miroljubni državnik je nadkrilil vojskovodjo, ki je žel toliko slave na bojiščih. V svoji poslanici američkemu narodu ob slovesu iz javnega življenja je svečano posvaril pred vojnim duhom in navdušenjem za velike vojske. Vojška strast ni le razdiralec miru in sreče, marveč tudi nalaga težko breme dolgov na narod, katere breme se negenerozno vala na ramena še nerojenih generacij.

Njegova svaritev pred zapletljaj z inozemstvom (foreign entanglements) je bila druga velika točka njegove poslanice, ki je postala historična dedščina ameriškega naroda. Prijateljstvo z vsemi narodi, ali ni preozki prijatelj ni sovražniki — bila je njegova programatična izjava, ki je usmerila inozemsko politiko Združenih držav za bodoče generacije.

PLIS.
SNEŠNICE

Prišel je šolski nadzornik na neko vaško šolo, pregledat napredek učencev. Na mizi se je nahajal baš globus, ki ima — kakor znano — postrani os kot je pač zemljaka os nagnjena. No — nadzornik hoče poizkusiti, kdo izmed učencev ve to in ali sploh kdo ve. Pa povpraša malega Miho:

"Mihec, zakaj ima globus krivo os?"

Nadzorniki so ponavadi strogi ljudje z bradami in isprakujejo strogo. Zato se je Mihec silno ustrašil in kar jecljal je:

"Gospod nadzornik ... jaz ... res ... ne vem ... jaz sem šele teden dni v šoli v tej vaši ... prej sem bil v drugi šoli ... jaz ne vem kdo je kriv, da ima globus os postrani."

Pa pobara nadzornik drugega, ki prav tako ne ve in reče: "Jaz ne vem, a globus ima postrani os odkar jaz pomnim ... jaz nisem kriv ..."

In fante je zajokal od strahu. Pa ga hoče učitelj rešiti in pravi nadzorniku: "Gospod nadzornik, fantje ne vedo, saj sem tak globus dobil, ko sem jaz prišel na šolo. Že takrat je imel skrivljeno os in nobenega ne zadene kak krivda."

Nadzornik je zjajal taj "učeno-sti" in ko je bil opoldan na kosilu pri vaškem župniku, je istemu pravil:

"Ali veste, da noben v šoli z učiteljem vred ni vedel povedati, kako, da ima globus krivo os?"

Pa se župnik odreže: "Saj sem mu že tolikokrat dejal, hudič,

naj da vendar še enkrat tisti globus popravi, pa ga še ni dal. Tisto os bi naš kovač zastoj pogibal."

Vsa vaška inteligenca ni vedela, čemu ima globus nagnjeno os! Vendar se to ni dogodilo v Sloveniji.

Oskar Wilde in ogenj.
Neki Wildov obojevalec je bil ves srečen, da je lahko obiskal pisatelja in da mu je sedel v stolu nasproti. Sedita in kadita in govorita. Kar se pepel z Wildejeve cigarete otrne in pade Wildu na obleko. Obiskovalec takoj opozori Wilda na to in mu celo z roko strese pepel z obleke. Wilde je dejal, saj ni treba, in je bil akoro malo nejevoljen na tako malenkost. Spet se mu drugič oauje pepel a cigareto na suknjič, tujec ga spet opozori in strka pepel Wildeju z obleke. To je Wildeja še malo bolj razjuzilo.

"Pustite vendar, saj se ne splašam."

Ko pa se je vse to tretjič ponovilo, zakriči ves jezen Wilde: "Tak dajte vendar mir. Vam se še pol ure smodi obleka od peči, pa vas pustim pri miru, vi pa mene radi majhnega pepelčka ne morete pa ne morete pustiti v miru. Naravnost nesramni ste."

Zgredena hvala. — "Ti, danes sem govoril z nekom o tebi in sem pripovedoval o tebi le dobro." — "Lepo od tebe. Kaj pa si rekel vendar?" — "Hvali sem te, češ da imaš najlepšo hišo v četrti, velik park in dva avtomobila." — "In komu si to pripovedoval?" — "Predsedniku davčne komisije."

Nepremišljeno. — "Nikar si ne domisljajte, vi mlada opice, saj bi lahko bil še vaš oče!"

Cunardov velikonočni izletni prevoz bode spremljan po Mr. Francis Schonbornu iz njih Toronto urada.

V centralno Evropo organizirani izlet Cunardove linije za velikonočne praznike zapusti s parnikom Berengaria 8. marca, kakor je oglašeno. Mr. Francis Schonborn, uradnik iz Toronto Cunard Linije urada, bo spremljal potnike v Evropo in pazil vsakomur na njih potrebe na pomorski vožnji, kakor tudi na železnica v Evropi. Mr. Schonborn je dobro poznan med slovenskim potniškim občinstvom in njegovo nastavljenje po Cunard Linije družbi za spremljevalca na posebnem velikonočnem izletnem potovanju, bo nedvomno precejšnjo privlačnost za potnike, ki se pridružijo na tem potovanju. (Adv.)

Kadar želite gorkoto, samo NAŽGITE!

Premite vašo staro peč.

Poslužite se plinove gorkote z tole HEATROLO!

TA moderna, delo-hranjujoča Heatrola kurl PLIN! Čisto in koristno — izgleda kot krasen kos pohištva! Samo mislite si ugodnost. Nič sitnosti in čisto. Samo nažgite jo — in ta plinova Heatrola začne takoj krojiti veliko, močno in zdravo gorkoto na principu furnace — ekonomična plinova uporaba.

Idealno za domove, apartamente, prodajalne in urade. Ne zamudite te prilike razkazalne ponudbe! Vstopite notri in poskusite ugodnosti te gorkote!

\$10 DANO za vašo staro plinovo ali drugo staro peč. (Bla-mo odjemalcem v Chicagu.)

\$1.00 TAKOJ. Leto časa za plačati. Cena je \$89.50, 5% popusta ako plačate takoj.

ali pa

PLAČATE \$15.00 TAKOJ in ne bo vam treba nič več plačati do meseca sept. 1929. Pripeljemo in postavimo, zastonj, dano 28 čevljev cavi ako trbse.

The Peoples Gas Light and Coke Company.

Michigan Avenue at Adams Street, in 15 neodvisnih razstavah prostorov

(Poglejte v telefonsko knjigo za razstavni prostor.)

VELIKI VELIKONOČNI IZLET V JUGOSLAVIJO

Kakor prejšnja leta, tako tudi letos priredimo izlet v staro domovino, katerega bo vodil v potovanju izkušen uslužbenec Cunard linije. On bo skrbel za potniško priljago, kakor tudi za druge stvari na potovanju. Popularen hitri parnik

BERENGARIA
odpluje iz New Yorka v Cherbourg v petek 8. marca

Potniki bodo pravočasno dospeli v staro domovino za Velikonoč. Nemudoma si zavarujte prostor. V to svrhu se obrnite na kateregakoli lokalnega zastopnika Cunard linije, ali pa plaite naravnost na:

CUNARD LINE
346 N. MICHIGAN AVE. CHICAGO, ILL.

